

Tere Sammallahti kok

Lakialoite laiksi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia (1346/1999, verotietolaki) siten, että verovelvollisen nimi ei enää olisi julkinen verotustieto. Muutoksella parannetaan verovelvollisten yksityisyydensuojaa.

Verotietojen avoimuuden varmistamiseksi ja muun muassa veroihin liittyvän tutkimuksen tukemiseksi esitetään, että vastaisuudessa julkinen tieto olisi nimen sijaan verovelvollisen sukupuoli sekä, kuten voimassa olevassa laissa, syntymävuosi ja se maakunta, jonka alueella verovelvollisen kotikunta sijaitsee.

PERUSTELUT

Lakialoitteen tavoitteena on parantaa verovelvollisen yksityisyydensuojaa. Aloitteessa esitetään, että verovelvollisen nimi ei olisi enää julkinen tieto. Muutoin verotiedot olisivat nykyiseen tapaan edelleen julkisia.

Nykytilanne, jossa yksityishenkilöiden verotietoja tuodaan julkisuuteen vastoin heidän tahtoaan, on huonosti yhteensovitettavissa yksityisyydensuojan kanssa.

Yhteiskunnan ja lainsäädännön lähtökohta on se, että henkilön taloudellista asemaa kuvaavat asiakirjat ovat salassa pidettäviä. Tämä pääsääntö ilmenee esimerkiksi julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 23 kohdasta. Verotietojen julkisuus (verotietolaki) edustaa poikkeusta tästä pääsäännöstä. Toisin kuin julkisessa keskustelussa usein esitetään, ei verotietojen julkisuutta, sen pitkästä historiallisesta taustasta huolimatta, voi pitää pääsääntönä vaan poikkeuksena. Nykyistä julkisuutta voidaan pitää myös kansainvälisesti tarkasteltuna laajana.

Julkisuusperiaate liittyy historiallisesti ja toiminnallisesti poliittisiin vapausoikeuksiin, erityisesti sananvapauteen. Riittävän julkisuuden takaaminen on edellytys yksilöiden mahdollisuudelle vaikuttaa ja osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan. Julkisuus on myös vallankäytön ja viranomaistoiminnan kritiikin ja valvonnan edellytys.

Lakialoite LA 30/2025 vp

Yksityishenkilön verotietojen eli käytännössä henkilön tulotaso ja taloudellista asemaa koskevien tietojen merkitys julkisuusperiaatteen kannalta on kyseenalainen. Voidaan perustellusti kysyä, onko nykyisenlainen verotietojen julkisuus perusteltavissa julkisuusperiaatteen kannalta ja miten verotietojen yksilöinti palvelee julkisuusperiaatteen tarkoituksia.

Lakialoitteen tarkoitus ei ole rajoittaa julkisuusperiaatetta enempää kuin yksityisyydensuojan näkökulmasta on välttämätöntä. Verotuksen läpinäkyvyyden, veropoliittisen päätöksenteon ja verotutkimuksen tarvitseman tiedon mahdollistamiseksi vastaisuudessaakin aloitteessa esitetään verovelvollisen sukupuolitiedon lisäämistä julkiseksi tiedoksi. Tämä mahdollistaa tutkimuksen jatkumisen kattavana mutta anonyyminä. Tutkimuksen näkökulmasta on syytä huomata, että tutkijoilla on mahdollisuus saada julkisuuslain 28 §:n nojalla tieto myös salassa pidettävästä tiedosta, mikä osaltaan myös turvaa tutkimuksen tekemistä.

Nykyisellä julkisiin verotietoihin nojautuvalla klikki- ja kateusuutisoinnilla ei ole verotutkimuksen kanssa mitään tekemistä. Julkisuusperiaatteella puolestaan ei ole mitään tekemistä naapurin palkkatietoihin kohdistuvan uteliaisuuden kanssa.

Aloitteella pyritään turvaamaan tutkimus ja läpinäkyvyys verotietojen osalta juuri sen verran kuin on tarpeellista.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 894/2022, seuraavasti:

5 §

Tuloverotuksen julkiset tiedot

Vuosittain toimitetussa verotuksessa tuloverotuksen julkisia verotustietoja ovat verovelvollisen sukupuoli, syntymävuosi ja se maakunta, jonka alueella verovelvollisen verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 5 §:ssä tarkoitettu kotikunta sijaitsee. Verovelvollisten, jotka verotetaan verotusmenettelystä annetun lain mukaisesti, mutta joilla ei ole verotusmenettelystä annetun lain 5 §:n mukaista kotikuntaa, julkisia verotustietoja ovat sukupuoli, syntymävuosi ja se maakunta, jonka alueella sijaitsee se Verohallinnon yksikkö, joka on toimittanut verovelvollisen verotuksen. Lisäksi julkisia ovat tiedot:

- 1) valtionverotuksessa verotettavasta ansiotulosta;

Lakialoite LA 30/2025 vp

- 2) valtionverotuksessa verotettavasta pääomatulosta;
 - 3) kunnallisverotuksessa verotettavasta tulosta;
 - 4) tuloverosta, kunnallisverosta sekä maksuunpantujen verojen ja maksujen yhteismäärästä;
 - 5) veronkannossa maksettavasta ja palautettavasta määrästä.
-

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 7.11.2025

Tere Sammallahiti kok